

**ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ****Грицай І.О.,***кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

УДК 340.12:316.3:305

**ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ
НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

На сучасному етапі в Україні та низці інших країн світу створюється новий фундамент, відбувається модернізація існуючої системи місцевого самоврядування. Забезпечення позитивної динаміки політичних, соціально-економічних, культурних трансформацій на місцевому рівні потребує вирішення теоретико-правових питань гарантування та створення можливостей для рівної реалізації прав і свобод жінок та чоловіків у сфері місцевого самоврядування. Дотримання принципу гендерної рівності на місцевому рівні, зокрема в соціальній та економічній сферах, має прямий вплив на процес становлення України в цілому та, відповідно, на її міжнародний імідж.

Розгляд тематики забезпечення принципу гендерної рівності у соціально-економічній сфері на рівні місцевого самоврядування має не менш вагоме теоретико-прикладне значення, аніж на загальнодержавному рівні, питанням чого науковцями на вітчизняних просторах приділяється значно більше уваги.

Дослідницький внесок у розгляд проблематики дотримання принципу гендерної рівності у тих чи інших сферах місцевого самоврядування у межах різних соціально-гуманітарних наук здійснили: О. Айвазовська, А. Акмалова, Л. Амджадін, Л. Артеменко, А. Бондар, С. Горочан, І. Дорожкіна, І. Жеребкіна, Т. Іваніна, В. Капіцин, О. Катан, Н. Карбовська, В. Ковальчук, І. Кон, О. Ключев, С. Кроулі, Т. Литвинова, Ю. Лісовський, Л. Магдюк, Т. Марценюк, Л. Наливайко, О. Неберикут, А. Некряч, С. Пономарьов, М. Скорик, І. Федорович, Л. Швець, Ю. Шепелева, М. Юсупова та ін. Однак, як і раніше, питання забезпечення принципу гендерної рівності у сфері місцевого самоврядування, зокрема в соціально-економічній сфері, не втрачає своєї актуальності й необхідним є пошук шляхів вирішення цієї проблематики. Розглядуване явище вимагає широкого комплексного підходу до його опрацювання у межах науки теорії держави і права.

Гендерна диференціація в рівні доходів населення, гендерні викривлення на ринку праці та у сфері прийняття рішень, невідповідності соціально-демографічного розвитку залишаються вагомими чинниками соціального виключення, що проявляються у відстороненні жіночої половини населення від владних повноважень, обмеженні для них можливо-

стей гідної зайнятості та доступу до економічних ресурсів [1, с. 143]. Так, серед низки проблем гендерної асиметрії на місцевому рівні є гарантування належного соціального та економічного становища жінок.

У щорічному глобальному дослідженні Світового економічного форуму (World Economic Forum) – Індекс гендерного розриву 2017 (The Global Gender Gap Index 2017) експертами зроблено висновок, що покращення ситуації із гендерним паритетом може призвести до значних економічних дивідендів, які залежать від ситуації і проблем у конкретній країні. Зокрема досягнення економічного гендерного паритету може збільшити на \$250 млрд. ВВП Великобританії, \$1750 млрд. Сполучених Штатів Америки, \$550 млрд. Японії, \$320 млрд. Франції та на \$310 млрд. Німеччини [2]. Тому забезпечення гендерного балансу на місцевому рівні в економічній сфері сприятиме економічному розвитку всієї держави.

На думку представників державної влади, нині важливим напрямом є впровадження принципів рівності в площині органів місцевого самоврядування, що наштовхує на проведення гендерної експертизи місцевого самоврядування, адже Україна має величезний гендерний потенціал, який не використовує. Його залучення до регіонального розвитку та управління громадянами може стати поштовхом до вдосконалення [3]. Підвищення ефективності економічної сфери, яка забезпечить результативне функціонування соціальної системи суспільства. Тим більше, що сьогодні в Україні існують суттєві проблеми у соціально-економічній сфері на місцях.

У 2017 р. в Україні було зареєстровано 354,4 тис. безробітних громадян працездатного віку, серед яких безробітних жінок – 189,5 тис., чоловіків – 164,9 тис. [4; 5]. Таку закономірність у гендерному аспекті можна пояснити тим, що жінок у працездатному віці в Україні (15–64 років) децю більше ніж чоловіків: 15,031 млн. та 13,981 млн. відповідно.

Водночас нерівномірність проявляється у тому, що кількість безробітних жінок за рік зменшилася лише на 3,6%, а безробітних чоловіків – на 15% [5]. Важливо наголосити на тому, що майже 190 тис. непрацевлаштованих українців проживають у містах, 165 тис. – у селах [4]. Однак у цьому контексті слід навести такі дані: станом на 2017 р. працездатного населення у віці 15–64 років у містах про-

живало 20,339 млн. осіб, у сільській місцевості – 8,672 млн. осіб. Тож, проблема безробіття у сільській місцевості має значно вищий поріг складності. До того ж безробіття в містах знижується значно швидше (майже на 10% за рік).

Проблема безробіття дуже гостро стоїть у сільській місцевості, об'єктивною реальністю стала трудова міграція жінок села. Значна кількість жінок від'їжджають за кордон у пошуках роботи легальними та нелегальними шляхами. Становище нелегальних мігрантів особливо негативно впливає на жінок, які часто потрапляють у трудове або сексуальне рабство. У такій ситуації жінки репродуктивного віку часто відкладають народження дітей або ж взагалі втрачають таку можливість. Чоловіки в таких сім'ях починають зловживати алкоголем. Також нині у сільських районах немає сприятливих умов для поєднання материнства і професійного зростання. За останні десять років закрилося багато дошкільних закладів. Робота в сільській місцевості супроводжується постійним навантаженням на жінок: вони практично не відпочивають, не піклуються про своє здоров'я [6, с. 9–10]. Сьогодні серед 226 країн світу Україна за показником рівня народжуваності посідає 186 місце. Відсутність матеріально-фінансових можливостей забезпечити дитині хоча б мінімальний рівень добробуту провокує покинути свою країну. Окремі європейські держави стимулюють приплив трудових мігрантів, зокрема з України. До таких країн належить і Польща, що має суттєві проблеми з внутрішніми трудовими ресурсами. Оскільки рівень життя у цілому та заробітної плати у цій країні значно вищий, ніж у нашій державі, то українські громадяни покидають постійні місця свого проживання задля кращих умов життя. Такий стан речей сприяє підвищенню економіки іноземної держави та значно погіршує вітчизняну соціальну, економічну, демографічну ситуацію.

Нині у нашій країні обертів набирає соціальна робота, яка охоплює значну кількість проблем, що потребують постійного вирішення. Фахівці соціальної сфери повинні володіти розширеними знаннями, вміти аналізувати проблемні ситуації, швидко реагувати та знаходити шляхи вирішення, мати у своєму арсеналі той широкий профіль знань, що забезпечить якісне надання соціальних послуг [7, с. 76]. Як свідчить практика, сьогодні в Україні як на загальнодержавному рівні, так і на рівні місцевої влади майже відсутні висококваліфіковані працівники, спроможні належним чином забезпечити права жінок та чоловіків, урахувавши гендерні особливості. Отримання відповідних знань фахівцями вимагає систематичного проведення спеціальних курсів, тренінгів тощо з метою оволодіння відповідними інструментами та механізмами у цій сфері.

Високою актуальністю характеризується проблема забезпечення гендерного балансу на локальному рівні й у вже досить розвинутих держав світу. Так, члени муніципалітету канадського міста Едмонтон отримують інформацію від жителів щодо питань, які їх турбують. Члени муніципалітету розробляють

ініціативи, щоб вирішити ці питання та беруться самостійно очолювати ці ініціативи. Адміністрація міста спрямовує зусилля на реалізацію цих ініціатив. Комітет муніципалітету: забезпечує прямий зв'язок із муніципалітетом; сприяє загальноміському обговоренню питань, що турбують жінок по всьому Едмонтону; служить формальним механізмом комунікації між простими людьми та муніципалітетом та спроможний активізувати гендерне фокусування в масштабах усього міста [8]. Таким чином, на конкретному прикладі відображено ефективність взаємодії місцевої влади та громадськості, зокрема у напрямі встановлення гендерного балансу.

У державах Європейського Союзу ефективність муніципальної гендерної політики визначається трьома основними показниками: паритет на місцевому рівні під час прийняття рішень; механізми і методи реалізації рівності; рівність у всіх сферах муніципальної діяльності. Кожний європейський муніципалітет має у своєму складі спеціально підготовленого працівника з питань гендерної рівності, а також муніципальний комітет для гендерного розгляду всіх міських проєктів. На постійній основі здійснюється підготовка спеціалістів із гендерних питань [9].

У Барселоні створена система жіночих рад для кожного міського району, які забезпечують участь жінок у здійсненні муніципальних програм. У шведському місті Остерготланд діє «менторська» програма для сприяння використання кваліфікації жінок та їх досвіду, допомоги їм у набутті управлінських здібностей, покращенні порозуміння з боку чоловіків тощо [10, с. 169]. Досить широкий об'єм роботи у сфері гендерної рівності здійснює Асоціація фінських місцевих та регіональних влад (Фінляндія): лобювання у розробленні законодавства, в урядових та інших національних програмах та діяльності; співпраця з міністерствами та іншими органами влади, членство в окремих комітетах та робочих групах; надання коментарів до національних звітів із так званого «місцевого рівня». Також на місцевому рівні у Фінляндії створено та підтримується на належному рівні мережа гендеру та рівності для муніципалітетів (контактні особи – державні службовці та політики) для обміну інформацією та досвідом, зустрічі 1–2 рази на рік, поширення інформації (контактний список); проводиться форум гендерної рівності для політиків перед муніципальними виборами. Окремим цінним напрямом муніципалітетів є співпраця з національними партнерами, наприклад, громадськими організаціями, північними асоціаціями; на європейському рівні – з Радою європейських муніципалітетів та регіонів. Важливим є системне поширення інформації щодо гендерного балансу: дослідження, статистика тощо [11]. Ураховуючи досвід європейських країн, для нашої держави нині важливим є введення до структури територіальних громад (об'єднаних територіальних громад) посадової особи, відповідальної за впровадження гендерної політики на місцях.

Європейські муніципалітети намагаються забезпечити гендерну справедливість у різних сферах: освіта, професійна підготовка (перепідготовка), жит-

ло, транспорт, культура, відносин між містами, трудова зайнятість тощо [9; 10, с. 169]. Важливим напрямом муніципальної гендерної політики європейських країн є інтеграція жінок національних меншин.

Забезпечення толерантності та рівних прав і можливостей соціального розвитку національних меншин є одним із викликів євроінтеграційних процесів для українського суспільства [12, с. 55]. Роми – одна із найменш інтегрованих національних меншин в українське суспільство, що викликає насторожене ставлення до них.

Проблеми молоді рома серед населення має високий рівень важливості в регіоні ОБСЄ та є одним із пріоритетів у межах Плану дій ОБСЄ щодо поліпшення становища рома та сінті в регіоні ОБСЄ, прийнятого в 2003 р. Молодь рома, як і раніше, страждає від нерівного доступу до різних можливостей. Жінки рома, через численні форми дискримінації, з якими їм доводиться стикатися через етнічну приналежність і стать, мають ще більш обмежений доступ до участі в житті суспільства [13]. За різними оцінками у світі проживає близько 10–12 мільйонів ромів, в Україні за офіційними даними близько 48 тис. Проте, за неофіційними даними, у нашій державі налічується від 120 до 400 тисяч представників цього народу. На превеликий жаль, особливості його повсякденного життя та специфічна традиція часто призводять до несприйняття представників ромів місцевим населенням [14, с. 46]. Першочергово від цього страждають жінки та діти рома.

Роми вважаються однією з найбільш уразливих до стигматизації груп, оскільки більшість із них стикається з порушенням прав і не в змозі себе захистити (наприклад, часто не мають документів) [15, с. 86–87; 16, с. 66]. Ромські жінки є однією із найменш захищених груп українського населення та зіштовхуються із дискримінацією майже в усіх сферах приватного і громадського життя. Вони зазнають відразу декілька видів дискримінації: 1) ставлення до них (у контексті їхньої етнічної приналежності) як до нижчої раси з боку інших національностей, що складають населення; 2) гендерна дискримінація всередині своєї етнічної групи. Більшість представниць цієї групи не знають про механізми захисту своїх прав і про місця, куди вони можуть для цього звертатися [17]. Однак найжахливішим є те, що значна частина із жінок рома вважають нормальним явищем ганебного та жорсткого ставлення до них у групі, пояснюючи це національними традиціями.

До особливого виду порушення прав ромок можна віднести дівчат 12–13 років, які мешкають у районах компактного проживання (у так званих «таборах» або у сільській місцевості). Вони обмежені у виборі репродуктивної поведінки (змушені рано виходити заміж і народжувати більше 2–3 дітей), у працевлаштуванні, медичному обслуговуванні тощо [12, с. 55; 18]. Слід також звернути увагу на гендерний аспект освітньої проблеми ромського населення. Через культурні традиції та патріархальний уклад сім'ї особливо складним є здобуття освіти жінками. Так, жінки частіше (45%) за чолові-

ків (33%) є малоосвіченими (не мають освіти взагалі або мають початкову). Натомість чоловіки частіше мають неповну середню або середню освіту (59%), ніж жінки (49%) [19, с. 21].

Із метою інтеграції ромів в українське суспільство та уникнення процесу їх маргіналізації у 2013 р. ухвалено Стратегію захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 року. Прийняття вказаного документу стало важливим заходом у досягненні відповідного результату. Громадськість та представники ромської національної меншини надавали пропозиції щодо удосконалення положень Стратегії. Серед основних завдань із реалізації Стратегії є здійснення заходів щодо запобігання дискримінації ромів, сприяння формуванню у суспільстві толерантного ставлення до них. Уважаємо, що суттєвою прогалиною документа є відсутність положення щодо забезпечення гендерного балансу жінок-ромів, зокрема в їхньому осередку. Це зумовлює звернення органів влади уваги на потребу доопрацювання вітчизняної нормативно-правової бази та розроблення програм інтеграції національних меншин до територіальних громад.

Таким чином, підбиваючи підсумки проведеного дослідження, важливо зазначити таке.

1) створення можливостей для рівної реалізації прав і свобод жінок та чоловіків у сфері місцевого самоврядування сприяє забезпеченню позитивної динаміки політичних, соціально-економічних, культурних трансформацій на місцевому рівні. Більше того забезпечення принципу гендерної рівності на місцевому рівні, зокрема в соціально-економічній сфері, має безпосередній вплив на процес розвитку української держави та на її міжнародний імідж. Гарантування та дотримання гендерного балансу на місцевому рівні в економічній сфері сприятиме економічному розвитку всієї держави. Однак сьогодні в Україні наявна низка проблем в соціально-економічній сфері на місцевому рівні, що полягає і в гендерній дискримінації, а саме: рівень безробіття серед жінок та чоловіків; складна демографічна ситуація; необхідність виїзду закордон із метою влаштуватися на високооплачувану роботу, що в результаті негативно впливає на ринок праці в Україні та ін.;

2) важливим напрямом муніципальної гендерної політики європейських країн є інтеграція жінок національних меншин. Окрім цього, для України також актуальним залишається питання інтеграції жінок внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади, зокрема через можливість брати участь вимушених переселенців у місцевих виборах, яку нині вони не мають через відсутність механізмів щодо участі внутрішньо переміщених осіб (громадян України) у формуванні представницької влади на місцях. Змінити вказане можливо лише внесенням змін до чинного законодавства. Необхідним є розвиток заходів щодо організації на місцях зустрічей, де б іноземні та українські жінки могли обговорювати проблеми різного характеру, ділитися досвідом із метою активнішої інтеграції в українське суспільство та в окремі територіальні громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2012. 404 с.
2. Індекс гендерного розриву-2017. URL: <http://edclub.com.ua/analytika/indeks-gendernogo-rozryvu-2017>
3. В Минрегионе иницируют гендерную экспертизу местного самоуправления. URL: <https://www.ukrinform.ru/rubric-regions/2390442-v-minregione-iniciiruu-t-gendernuu-ekspertizu-mestnogo-samoupravlenia-zubko.html>
4. Безробіття в Україні: динаміка за останній рік. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2018/01/30/infografika/suspilstvo/bezrobittya-ukrayini-dynamika-ostannij-rik>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Демографічна та соціальна статистика. Ринок праці. Зайнятість та безробіття. Безробіття населення (за методологією МОП) за статтю, типом місцевості та віковими групами у 2017 році. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Упровадження гендерних підходів в діяльність державних органів влади, місцевого самоврядування та громадських організацій: навч.-метод. посіб. Л.М. Артеменко та ін. Чернігів: [б.в.], 2008. 54 с.
7. Полівко Л.Ю., Ярошенко А.О. Посередництво як форма соціальної роботи з національною меншиною ромів. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. 2017. № 1–2. С. 75–82.
8. Підсумки III Форуму місцевого самоврядування з питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. URL: <http://2.auc.org.ua/news/pidsumki-iii-forumu-mistsevogo-samovryaduvannya-z-pitan-zabezpechennya-rivnikh-prav-i-mozhlivos>
9. Гаспар Ф. Направлення гендерного розвитку в європейських муніципалитетах. URL: <http://www.ccre.org>
10. Юник І. Г. Сучасні підходи щодо реалізації паритетної демократії в органах публічної влади зарубіжних країн. Ефективність державного управління. 2013. Вип. 36. С. 166–173.
11. Mikola S. Enhancing gender equality in Finnish municipalities. What the Association of Finnish Local and Regional Government (AFLRA) does concerning gender equality. Гендерна рівність на місцевому рівні: виклики та можливості в Україні – семінар Ради Європи у Києві. URL: <https://www.auc.org.ua/novyna/genderna-rivnist-na-miscevomu-rivni-vyklyky-ta-mozhlyvosti-v-ukrayini-seminar-rady-yevropy-u>
12. Марценюк Т. Проблеми ромів в Україні: гендерні аспекти. Український соціологічний журнал. 2013. № 1–2. С. 54–60.
13. Участие молодежи рома и синти. URL: <https://www.osce.org/ru/odhr/377314>
14. Цирфа Ю. Соціальна інтеграція ромів і суспільні реформи. Віче. 2012. № 13. С. 46–47.
15. Марценюк Т.О. Ранні шлюби в Україні: хто і чому одружується в ранньому віці. Наукові записки НаУКМА. 2014. Т. 161 : Соціологічні науки. С. 83–90.
16. Марценюк Т.О. «Я б хотіла, аби мої діти не знали, що таке циганська життя»: становище ромських громад в українському суспільстві. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. 2014. № 1 (21). С. 66–72.
17. Соціально-економічне становище ромських жінок в українському суспільстві. URL: <http://commons.com.ua/ru/sotsialno-ekonomichne-standovishhe/>
18. Written comments of the European Roma Rights Centre and the International Charitable Organization Roma Women Fund «Chiricli» Concerning the Republic of Ukraine for consideration by the Committee on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women at its 45th session. CEDAW Committee: Geneva, 2010. URL: http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/ngos/ERRC_Ukraine45.pdf
19. Стан реалізації державної політики щодо ромів. Звіт за результатами моніторингу виконання Плану заходів Стратегії захисту та інтеграції ромської національної меншини в українське суспільство до 2020 р. А. Сеїтосманов, А. Черноусов, С. Щербань, С. Пономарьов. Київ: [б. в.], 2015. 80 с.

Грицай І.О. ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У статті розглянуто питання забезпечення принципу гендерної рівності в соціальній та економічній сферах на рівні місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних країнах. У контексті забезпечення принципу гендерної рівності, акцентовано увагу на актуальності інтеграції жінок національних меншин та жінок внутрішньо переміщених осіб у місцеві громади як у нашій державі, так і в зарубіжних країнах. Запропоновані можливі напрями вирішення вказаних проблем.

Ключові слова: принцип гендерної рівності, місцеве самоврядування, внутрішньо переміщені особи, національні меншини, соціально-економічна сфера.

Грицай І.О. ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СФЕРЕ НА МЕСТНОМ УРОВНЕ: ОТЕЧЕСТВЕННЫЙ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

В статье рассмотрены вопросы обеспечения принципа гендерного равенства в социальной и экономической сферах на уровне местного самоуправления в Украине и зарубежных странах. В контексте обеспечения принципа гендерного равенства, акцентировано внимание на актуальности интеграции женщин национальных меньшинств и женщин внутренне перемещенных лиц в местные общины как в нашем государстве, так и в зарубежных странах. Предложены возможные направления решения указанных проблем.

Ключевые слова: принцип гендерного равенства, местное самоуправление, внутренне перемещенные лица, национальные меньшинства, социально-экономической.

Grytsai I.O. PRINCIPLE OF GENDER EQUALITY IN SOCIAL AND ECONOMIC ASPECTS AT LOCAL LEVEL: DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE

The article deals with problems of ensuring the principle of gender equality in the social and economic spheres at the level of local self-government in Ukraine and foreign countries. It is emphasised that ensuring the positive dynamics of political, socio-economic, cultural transformations at the local level requires the solution of the theoretical and legal issues of guaranteeing and creating opportunities for equal realization of the rights and freedoms of women and men in the field of local self-government. It is highlighted that observance of the principle of gender equality at the local level, in the social and economic spheres in particular, has a direct impact on the process of formation of Ukraine as a whole and, accordingly, on its international image.

It is noted that today in Ukraine, both at the national level and at the level of local authorities, there are almost no highly skilled workers capable of properly securing the rights of women and men, taking into account gender characteristics. The obtaining of relevant knowledge by specialists requires the systematic carrying out of special courses, trainings, etc. in order to master the relevant tools and mechanisms in this area.

It is stressed that today in Ukraine there are a number of problems in the social-economic sphere at the local level, which is also related to gender discrimination, in particular: the unemployment rate among women and men; complex demographic situation; the need to travel abroad in order to find a high-paying job, which as a result has a negative impact on the labor market in Ukraine, etc. The problem of unemployment is very acute in the countryside and the labor migration of women in the village has become objective reality. A significant number of women travel abroad in search of employment in legal and illegal ways. Today, among 226 countries in the world Ukraine is 186th in terms of birth rate. Lack of material and financial opportunities to provide the child with at least the minimum welfare provokes to leave their country. Individual European states stimulate the influx of migrant workers, including from Ukraine. This state of affairs contributes to the growth of the economy of a foreign state and greatly worsens the domestic social, economic and demographic situation.

An analysis of foreign practice has provided grounds for asserting that nowadays for our country it is important to introduce an official responsible for the implementation of gender policy in the field into the structure of territorial communities (united territorial communities).

It is revealed that the integration of women of national minorities is an important direction of the municipal gender policy of European countries. In Ukraine one of the least integrated national minorities in society, which causes a cautious attitude towards them, is Roma. In addition, for Ukraine the issue of the integration of internally displaced women in territorial communities remains relevant, including the possibility of involving migrants in local elections that they do not currently have because of the lack of mechanisms for the participation of internally displaced persons in the formation of representative power in the field.

Key words: the principle of gender equality, local self-government, internally displaced persons, national minorities, socio-economic sphere.